

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3815/2020
12.05.2021. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић, Татјане Миљуш, Бранка Станића и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ..., кога заступа пуномоћник Бојан Бјелановић, адвокат из ..., против туженог Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање – Филијала Крушевац, кога заступа пуномоћник Немања Срзентић, адвокат из ..., ради стицања без основа, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Крушевцу Гж 75/20 од 21.05.2020. године, у седници одржаној 12.05.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Вишег суда у Крушевцу Гж 75/20 од 21.05.2020. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Крушевцу Гж 75/20 од 21.05.2020. године и пресуда Основног суда у Крушевцу П 1206/18 од 14.05.2019. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крушевцу П 1206/18 од 14.05.2019. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев и тужени обавезан да тужиоцу исплати по основу неоснованог обogaћења износ од 241.603,71 динар са законском затезном каматом на појединачне новчане износе ближе означено у том ставу изреке. Ставом другим изреке тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 53.000,00 динара.

Пресудом Вишег суда у Крушевцу Гж 75/20 од 21.05.2020. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио посебну ревизију са позивом на одредбу члан 404. ЗПП.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 55/14), Врховни касациони суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији туженог ради уједначавања судске праксе и разматрања правних питања од општег интереса.

Из наведених разлога одлучено је као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члану 408. ЗПП и утврдио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је био власник и оснивач предузећа „ББ“ и за периоде од 26.02.1991. до 28.02.1994. године и од 19.02.1993. до 01.04.1997. године није био задуживан доприносима за пензијско и инвалидско осигурање, па је привременим решењем РФ ПИО – Филијала Крушевац од 07.05.2014. године, тужиоцу утврђено право на старосну пензију од 17.01.2012. године уз обуставу 1/3 пензије у корист рачуна доприноса за ПИО до намирења неуплаћених доспелих доприноса који су на дан 14.04.2014. године износили 256.866,90 динара увећаних за износ камате. Са рачуна тужиоца на рачун туженог, по основу обустављене пензије у периоду од 07.05.2014. до 22.06.2018. године укупно је уплаћено 241.603,71 динар. Тужени је решењем од 09.07.2018. године утврдио да тужиоцу престаје обустава 1/3 месечног износа пензије од 22.06.2018. године и од тог дана исплате пензија вршене су без обуставе из разлога што је одлуком Уставног суда ГУо број 279/16 од 21.12.2017. године, утврђено да одредба члана 4. Одлуке о утврђивању својства осигураника и обавези плаћања доприноса за ПИО („Службени гласник РС“ број 43/11) није у сагласности са Уставом и Законом. Спорна одредба се односила на лица која су стекла својство осигураника али им из неког разлога допринос није утврђен и наплаћен, као што је то у конкретном случају.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су закључили да је тужиоцу неосновано вршена обустава примања на име старосне пензије и тиме причињена штета у наведеном износу, па је тужени у обавези да тужиоцу исплати тај износ на основу чланова 154. и 186. Закона о облигационим односима.

По оцени Врховног касационог суда нижестепени судови су погрешно применили материјално право због чега чињенично стање није у потпуности утврђено.

Лице коме је повређено право коначним или правноснажним појединачним актом донетим применом закона или другог општег акта за који је одлуком Уставног суда утврђено да није у сагласности с Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима или законом, не може се обратити суду тужбом за накнаду штете пре него што покуша да отклони штетне последице неуставности и/или незаконитости касираног општег акта изменом појединачног акта од стране његовог доносиоца, а уколико то није могуће – подношењем захтева Уставном суду да својом одлуком одреди други начин отклањања штетних последица (утврђивањем права на накнаду штете, повраћајем у пређашње стање или на други начин) - (Правно схватање утврђено на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 17.02.2021. године).

Сагласно наведеном, подношење захтева за измену појединачног акта његовом доносиоцу представља обавезујући правни пут за отклањање евентуалних последица које је примена неуставног или незаконитог општег акта произвела. Појединачни правни акт донет применом касираног општег акта у време његовог важења сматра се законитим и такав акт не може бити основ за подношење тужбе за накнаду штете све док се тај појединачни акт не измени. У случају када то није могуће одлука Уставног суда којом је одређена накнада штете као начин отклањања штетних последица касираног акта представља основ за обраћање странке суду или другом органу тужбом за накнаду штете, односно захтевом за накнаду штете.

Код утврђеног да је одлуком Уставног суда РС IУо број 279/16 од 21.12.2017. године утврђено да одредба члана 4. Одлуке о утврђивању својства осигураника и обавези плаћања доприноса за ПИО („Службени гласник РС“ број 43/11) није у сагласности са Уставом и законом, а на основу које је донето привремено решење којим је тужиоцу као кориснику пензије обустављана 1/3 пензије, а затим на основу наведене одлуке Уставног суда, решењем туженог утврђено да престаје обустава 1/3 пензије, следи да нижестепени судови нису разјаснили битне чињенице од којих зависи право тужиоца на накнаду штете. Наиме, у поступку није разјашњено да ли је тужилац покушао да отклони штетне последице неуставности и незаконитости касираног општег акта захтевом за измену појединачног акта од стране његовог доносиоца, односно подношењем захтева Уставном суду да својом одлуком одреди други начин отклањања штетних последица у смислу члана 61. и 62. Закона о Уставном суду.

Због тога је Врховни касациони суд укинуо нижестепене пресуде, како би првостепени суд имајући у виду изложене примедбе утврдио наведене битне чињенице од којих зависи правилна примена материјалног права.

На основу члана 416. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић